

FRANCÈS

TERRITORIS ON ES PARLA

El francès, a Europa, és parlat a França, Bèlgica, Luxemburg, Itàlia (Vall d'Aosta), Mònaco i Suïssa, encara que amb el colonialisme el seu ús es va estendre i actualment és parlat en molts estats d'arreu del món: a l'Àfrica (Benín, Burkina Faso, Camerun, Comores, Costa de Marfil, Djibouti, Gabon, Guinea, Guinea Equatorial, Madagascar, Mali, el Marroc, Mauritània, Níger, República Centreafricana, República Democràtica del Congo, República del Congo, República de Maurici, Ruanda, Senegal, Seychelles, Togo, Tunis, Txad), a Amèrica (Canadà, Haití, Louisiana), a l'Àsia (Líban) i en zones del Pacífic (Polinèsia Francesa, Vanuatu).

DIVERSITAT INTERNA/ VARIACIÓ GEOGRÀFICA

El francès és present en molts territoris arreu del món (a causa del seu passat colonial és parlat a les colònies i als anomenats territoris d'ultramar), i per aquest motiu hi ha moltes varietats dialectals segons les zones on és present. Dins dels territoris europeus es poden distingir algunes varietats, encara que hi ha poques diferències. Pel que fa als territoris dels altres continents, les diferències, especialment fonètiques, són més acusades, tot i que hi ha intel·ligibilitat mútua entre els parlants de les diferents zones geogràfiques.

NOMBRE APROXIMAT DE PARLANTS AL MÓN

Tenen el francès com a llengua materna uns 75 milions de persones arreu del món.

Material elaborat per Linguapax amb el suport de:

Ajuntament
de Barcelona

Diputació
de Barcelona

ESTATUS JURÍDIC I DE FACTO

A més de França, el francès és oficial, en molts casos juntament amb altres llengües parlades en cada territori, en els següents estats: Bèlgica, Benín, Burkina, Camerun, Canadà, Comores, Costa d'Ivori, Djibouti, Guinea, Gabon, Guinea Equatorial, Haití, Luxemburg, Madagascar, Mali, Mònaco, Níger, República Centreafricana, República del Congo, República Democràtica del Congo, Ruanda, Senegal, Seychelles, Suïssa, Togo Txad i Vanuatu. En cada un d'aquests estats té diferents estatus jurídics i de facto, en la majoria d'antigues colònies es fa servir com a llengua de l'administració i, en alguns casos, com a llengua de les ciències, l'educació i la cultura; en aquests casos però, és més parlada com a segona llengua que no pas com a llengua materna (excepte en algun cas com el del Quebec, on és llengua materna d'una gran part de la població). A França és la llengua que es fa servir en tots els àmbits per sobre de les altres llengües pròpies com el català, l'occità, el bretó, etc., que són llengües subordinades ja que tradicionalment l'estat ha propiciat l'ús únic del francès i ha aturat la transmissió intergeneracional de les altres llengües.

FILIACIÓ

Família indoeuropea – branca romànica (com el romanès, l'italià o el portuguès).

ESTATUS oralitat / escriptura

El francès és una llengua amb tradició escrita, que s'ha escrit sempre amb alfabet llatí. El nom de la llengua s'escriu de la següent manera: *français*.

TRETS FORMALS BÀSICS

Fonètica

1. En francès, la consonant més propera al so de *r* en català es pronuncia menys avançat, i no hi ha diferència entre vibrants i bategants. És per aquest motiu que poden tenir problemes per pronunciar aquest so en català.
2. En francès no hi ha l'equivalent al so de *ll* en català, per això poden tenir dificultats per a pronunciar-la.
3. Hi ha una tendència en francès a fer les síl·labes tòniques a final de mot, per això en molts casos poden traslladar aquesta característica al català.

Morfologia i sintaxi

1. En francès no s'utilitzen derivats per crear diminutius o augmentatius, per aquest motiu és possible que calquin l'estructura de la llengua materna: *una petita taula* en lloc de *una tauleta*.
2. En francès un tipus de passat es crea afegint davant del verb l'auxiliar *ser* o *tenir* (segons el tipus de verb). És possible que facin la mateixa distribució en parlar la segona llengua i produeixin oracions com ara *sóc anat a buscar-la*.
3. El francès introdueix els noms indefinits plurals o no comptables per un partitiu, per això en parlar català poden produir oracions com *Vull de pa*.
4. En francès, fer explícit el subjecte en l'oració és obligatori. Per aquest motiu poden explicitar-lo també en català quan no és necessari i dir oracions com *Jo he sortit de casa a les nou* en lloc de *He sortit de casa a les nou*.
5. En francès, el verb *anar* (*aller*) es fa servir per a crear futurs (*je vais faire, jo faré*). Per aquest motiu poden confondre's a l'hora de comprendre els passats en català, que utilitzen el mateix verb (*vaig fer*), i crear futurs amb el verb *anar* (*ho vaig fer* en lloc de *ho faré*).
6. En francès hi ha diverses estructures per a oracions interrogatives diferents de les del català, i poden reproduir-les en parlar la segona llengua. És

possible que produeixin oracions com aquestes en català: *és que has anat a comprar?, és qui, que ha regat les plantes?, Ella és on?, Has tu comprat el pa?*

LLENGUA I INTERACCIÓ SOCIAL

hola	bonjour!	adéu	au revoir / adieu
com estàs?	comment ça va?	fins aviat	à bientôt
d'acord	d'accord	gràcies	merci
bon dia	bonjour / bonne journée (per acomiadar-se)	de res	de rien
bona nit	bonne nuit (per anar a dormir)	si us plau	s'il vous plaît
bona tarda	bon soir / bonne soirée (per acomiadar-se)		

LÈXIC

Algunes realitats són anomenades de manera diferent en francès i en català tot i que no hi ha massa diferències perquè són llengües molt pròximes. Aquí recollim alguns exemples de camps semàntics bàsics:

Termes de parentiu

En francès hi ha termes diferenciats per a 'germà' i 'germana', i en canvi utilitza el mateix mot per a 'avi' i 'àvia' que per a 'pare' i 'mare', afegint-hi *grand*. Per a 'cunyat' i 'cunyada' fan servir el mateix mot que per a 'germà' i 'germana', afegint-hi *beau, belle* 'bonic':

germà	frère	avi	grand-père
germana	sœur	àvia	grand-mère
cunyat	beau-frère	pare	père
cunyada	belle-sœur	mare	mère

Sistema numeral

El francès, com el català, té un sistema numeral de base deu, és a dir, les paraules per designar cada número són diferents fins el deu, i els altres números es creen mitjançant operacions aritmètiques expressades pel mateix mot. Alguns nombres, però, són expressats amb operacions aritmètiques diferents en francès i en català:

70	soixante-dix	60+10
71	soixante-onze	60+11
80	quatre-vingt	4x20
81	quatre-vingt-un	4x20+1
90	quatre-vingt-dix	4x20+10

Altres

S'ha de tenir en compte que els parlants que la tenen com a segona llengua i que vénen de territoris on se'n parlen d'altres, poden tenir influències en la categorització de la realitat de les seves llengües maternes. Així, per exemple, podria ser possible que un parlant senegalès de llengua materna mandinga

Material elaborat per Linguapax amb el suport de:

podria reproduir, en francès, la categorització de la seva llengua materna per la qual alguns sentiments, com l'angoixa, es col·loquen al fetge.

ESTATUS CULTURAL DE LA LLENGUA

Abans de la revolució francesa, el francès era utilitzat només en part del territori que ocupa l'estat. L'ideari revolucionari, però, el va estendre per sobre de les altres llengües del territori i es va imposar en molts àmbits sobre les altres (encara que no va ser fins als s.XIX i XX que es va interrompre la transmissió familiar de les altres llengües de l'actual estat francès). També a partir d'aquest moment el francès va esdevenir una llengua internacional i va passar a ser llengua diplomàtica i cultural d'Europa fins abans de la Segona Guerra Mundial. El colonialisme la va estendre arreu del món. A Europa, va tenir un paper important en la construcció de les institucions de la Unió Europea. El francès és una llengua vehicular de cultura, literatura, ciència, etc. Les primeres manifestacions escrites en aquesta llengua daten de l'edat mitjana. La codificació de la llengua va començar el s.XVI (amb la impremta). Es considera que la *Grammaire du Port-Royale*, publicada el 1626, va ser fonamental per a la codificació d'aquesta llengua.

RECURSOS SOBRE LA LLENGUA DISPONIBLES A BARCELONA

Institut Francès de Barcelona: institució educativa fundada a Barcelona el 1919. <http://www.institutfrancais.es/barcelona/>

Llibreria Jaimes: llibreria francesa a Barcelona. <http://www.jaimes.cat/>

Alliance Française a Barcelona: institució educativa. <http://www.alliancefrancaise.es/>

Lycée Français de Barcelona: institució educativa. <http://www.lfb.es/>

Diàleg: associació d'amistat catalano-francesa: <http://www.dialeg.es/cat/>

APFC: Association des Professeurs de Français de Catalogne. <http://apf-catalogne.blogspot.com.es/>

Escoles Oficials d'Idioma que imparteixen francès: Barcelona-Drassanes, Vall d'Hebron, La Pau, Guinardó

BIBLIOGRAFIA

Smith, J.C. (2009): "French". Concise Encyclopedia of languages of the world. Elsevier: Oxford

Material elaborat per Linguapax amb el suport de:

Ajuntament
de Barcelona

Diputació
Barcelona